

ΕΡΩΤΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

9.1 Τι κοινό έχει η σεισμική και η ηφαιστειακή δράση;

Απ: Εμφανίζονται σε περιοχές μετακίνησης των λιθοσφαιρικών πλακών, δηλ σε τεκτονικά ενεργές ζώνες.

9.2 Πού περιμένουμε σεισμική και ηφαιστειακή δράση στην Ευρώπη;

Απ: Στην Αλπική πτύχωση (Ιταλία, Ελλάδα, Κροατία, Αλβανία ...) όπου είναι ζώνη σύγκρουσης των λιθοσφαιρικών πλακών και στην μεσωκεάνεια ράχη του Ατλαντικού Ωκεανού (Ισλανδία ...) όπου είναι ζώνη απόκλισης.

9.3 Τι είναι οι θερμοπίδακες και που περιμένουμε να τους συναντήσουμε; Υπάρχει παρόμοιο φαινόμενο στην Ελλάδα;

Απ: Είναι ψηλές στήλες με θερμό νερό που δημιουργήσε η έντονη ηφαιστειακή δραστηριότητα στην ζώνη απόκλισης του Ατλαντικού ωκεανού. Στην Ελλάδα έχουμε θερμομεταλλικές και ιαματικές πηγές κοντά στο ηφαιστειακό τόξο.

9.4 α) Τι κάνει την χώρα μας πρώτη σε σεισμικότητα χώρα στην Μεσόγειο;

β) Είναι οι σεισμοί διάσπαρτοι σε όλον τον Ελληνικό χώρο;

Απ: α) Η χώρα μας βρίσκεται πάνω στην ζώνη σύγκρουσης της Ευρασιατικής με την Αφρικανική πλάκα, άρα έχει έντονη σεισμική και ηφαιστειακή δραστηριότητα.

β) Όχι. Οι σεισμοί εντοπίζονται στο τόξο από τα Ιόνια νησιά, την Κρήτη ως την Ρόδο.

9.5 α) Τι προφυλάσσει την χώρα μας από μεγάλες καταστροφές από σεισμούς;

β) Ποια νησιά αποτελούν το ηφαιστειακό τόξο του Αιγαίου;

Απ: α) Οι περισσότεροι σεισμοί γίνονται σε θαλάσσιο χώρο.

β) Μέθανα – Μήλος – Σαντορίνη – Νίσυρος.

10.1 Η εργασία 1^α του φύλλου εργασίας 10 στο τετράδιο εργασιών.

10.2 Τι ερμηνεία θα δίνετε στην επιγραφή που διαβάζετε σε ένα δρόμο της California: "If you enjoy earthquakes you'll love California";

Απ: Είναι τέτοια η ποιότητα των κατασκευών και τόσο υψηλό το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων ώστε πραγματικά μπορούν να υπερηφανεύονται ότι «απολαμβάνουν» ους σεισμούς.

10.3 Να γράψετε τρόπους αντιμετώπισης των σεισμικών καταστροφών (σε ανθρώπους και οικονομία).

Απ: Γερά κτίρια (ανάλογα με τον βαθμό επικινδυνότητας της περιοχής) και σωστή εκπαίδευση του πληθυσμού (προφύλαξη την ώρα της δόνησης κάτω από ανθεκτικά σημεία, απομάκρυνση των βαριών αντικειμένων από ψηλά ράφια, συγκέντρωση σε ανοιχτό χώρο, αποφυγή χρήσης ασανσέρ, διατήρηση της ψυχραιμίας μας κ.λ.π.)

10.4 Μπορούμε να έχουμε οφέλη από τα ηφαίστεια;

Απ: Ναι, γιατί δημιουργούν εύφορα εδάφη για καλλιέργεια, η ηφαιστειότητα δημιουργεί χρήσιμα ορυκτά και κοιτάσματα, μπορούμε να έχουμε ενέργεια από γεωθερμία και τέλος οι τόποι ηφαιστειακής δράσης παρουσιάζουν τουριστικό ενδιαφέρον όπως στην Σαντορίνη, Αίτνα

12.1 Να αναφέρετε μια αβαθή και μια βαθιά θάλασσα της Ευρώπης και να περιγράψετε τον τρόπο δημιουργίας τους.

Απ: Αβαθής Βαλτική ή Βόρεια θάλασσα που δημιουργήθηκε από το λιώσιμο των παγετώνων.

Βαθεία Μεσόγειος που δημιουργήθηκε από γεωτεκτονική δραστηριότητα.

12.2 Να αναφέρετε δύο χαρακτηριστικά της Ευρώπης που έστρεψαν τους κατοίκους της προς την θάλασσα.

Απ: α.- Μεγάλο μήκος ακτογραμμής, β.- κανένα κράτος της δεν απέχει περισσότερο από 1000 χμ. από την θάλασσα, και γ.- μόνο 13 κράτη της δεν βρέχονται από θάλασσα.

12.3 Ποια θάλασσα της Ευρώπης παρουσιάζει οικονομικό ενδιαφέρον πέραν της αλιείας και της ναυτιλίας;

Απ: Είναι η Βόρεια θάλασσα με τα κοιτάσματα φυσικού αερίου και πετρελαίου.

12.4 Ποιοι είναι οι κίνδυνοι για τις θάλασσες που βρέχουν την Ευρώπη;

Απ: Ρύπανση (ναυάγια πετρελαιοφόρων – απόρριψη σκουπιδιών στις θάλασσες ...) Υπεραλίευση (εξαφάνιση πολλών ειδών θαλάσσιας πανίδας)

14.1 α) Ποιες ήπειροι συναντώνται στην Μεσόγειο θάλασσα;

β) Ποια είναι τα δύο φυσικά και το ένα τεχνητό άνοιγμα της; Με ποιες θάλασσες και ωκεανούς την συνδέουν;

Απ: α) Δ. Ασία, Β. Αφρική, Ν. Ευρώπη

β) Γιβραλτάρ: φυσικό άνοιγμα με Ατλαντικό, Ελλήσποντος φυσικό άνοιγμα με Ελλήσποντο- Βόσπορο και η (τεχνητή) διώρυγα του Σουέζ με την Ερυθρά θάλασσα

14.2 Η Μεσόγειος είναι μια σχετικά ----- θάλασσα με μέγιστο βάθος ----- m. Το σημείο αυτό βρίσκεται στο νότιο ----- πέλαγος. Η Μεσόγειος μπορεί να χωριστεί σε δύο μικρότερες λεκάνες αφού μεταξύ ----- και ----- το πλάτος γίνεται ----- και το βάθος-----.

Απ: Βαθεία – 5.100- Ιόνιο- Σικελίας – Τυνησίας-120 χμ – 350 μ.

- 14.3 α) Ποιές διαφορές σε ανάγλυφο και βλάστηση παρουσιάζονται σε Ευρωπαϊκές και Αφρικανικές ακτές;
β) Ποιο νησί της Ελλάδας ανήκει στα 5 μεγαλύτερα της Μεσογείου; Γράψτε το μεγαλύτερο και ακόμα ένα.
γ) Γράψτε ένα Ελληνικό και 2 άλλα ηφαίστεια της Μεσογείου. Σε ποια χώρα ανήκουν;

Απ: α) απότομες και πιο πράσινες οι Ευρωπαϊκές, ήπιες και πιο άδενδρες οι Αφρικανικές.

β) Κρήτη, Σικελία, Κύπρος

γ) Σαντορίνη και τα Ιταλικά Αίτνα και Βεζούβιος.

14.4 Η Μεσόγειος δέχεται τα νερά $\frac{\text{λίγων}}{\text{πολλών}}$ ποταμών ακόμα και του $\frac{\text{Νείλου}}{\text{Ρήνου}}$ που είναι ο μεγαλύτερος σε $\frac{\text{Μήκος}}{\text{Όγκο νερού}}$ ποταμός του κόσμου. Η παροχή όμως όλων αυτών των ποταμών είναι $\frac{\text{Μικρή}}{\text{Μεγάλη}}$. Οι βροχές είναι $\frac{\text{λιγοστές}}{\text{πολλές}}$ και $\frac{\text{ομοιόμορφα}}{\text{ανομοιόμορφα}}$ κατανεμημένες. Από τα προηγούμενα συμπεραίνουμε ότι η εξάτμιση του νερού στην Μεσόγειο είναι $\frac{\text{μικρή}}{\text{μεγάλη}}$ και έτσι η αλατότητα της $\frac{\text{μικρή}}{\text{μεγάλη}}$. Το γεγονός αυτό έρχεται να το εξισορροπήσει η ----- νερού από τον ----- ωκεανό και την ----- θάλασσα μέσω του πορθμού του ----- και των στενών του ----- αντίστοιχα. Αν δεν συνέβαινε αυτό η Μεσόγειος --- ----- σε 1000 χρόνια.

Απ: είσοδος – Ατλαντικό Μαύρη – Γιβραλτάρ – Βοσπόρου – θα είχε ξεραθεί.

16.1 Η Ευρώπη με κριτήριο την γεωμορφολογία της διακρίνεται σε περιοχές με:

- Μέτρια σε ύψος και διαβρωμένα βουνά με εκτεταμένες πεδιάδες στα νότια. Βρίσκονται ----- π.χ.-----
- Απέραντες πεδιάδες. Βρίσκονται ----- και ----- π.χ. -----
- Άγριο τοπίο με απότομα βουνά ως την θάλασσα και ελάχιστες πεδιάδες. Βρίσκονται ----- π.χ. ----

Σε ποια περίπτωση εντάσσεται η χώρα μας;

Απ: βόρεια και κεντροδυτικά Νορβηγία

Κεντρικά και ανατολικά Ρωσία

Νότια - Ελλάδα

16.2 α) Πού βρίσκεται η οροσειρά του Καυκάσου, τι θέση κατέχει από άποψη ύψους και ποια η οικονομική του σημασία;

β) Ποια άλλη οροσειρά οριοθετεί τα σύνορα των ιδίων ηπείρων; Τι υψόμετρο έχει και ποια η αιτία του; Τι παράλληλο όφελος προέκυψε από αυτό το αίτιο;

Απ: α) Ανάμεσα σε Κασπία και Εύξεινο Πόντο στα σύνορα Ασίας Ευρώπης – Το ψηλότερο βουνό της Ευρώπης – πετρέλαιο

β) Ουράλια - χαμηλό υψόμετρο λόγω διάβρωσης που αποκάλυψε πολύτιμα ορυκτά και μέταλλα

16.3 Συμπληρώστε τα κενά:

- Ανάμεσα σε Καρπάθια και ----- περνάει ο ποταμός ----- (Άλπειοι – Δούναβης)
- Η οροσειρά του Ιούρα εκτείνεται σε -----, ----- και ----- (Γαλλία – Ελβετία – Γερμανία)
- Τα Πυρηναία αποτελούν το πολιτικό σύνορο ----- με ----- (Ισπανίας – Γαλλίας)
- Τα Απέννινα είναι η ραχοκοκαλιά της ----- χερσονήσου. (Ιταλικής)
- Στο κεντρικό τμήμα των Βαλκανίων βρίσκεται ο ----- που κυριαρχεί στην ----- (Αίμος Βουλγαρία)

16.4 Η Βορειοευρωπαϊκή πεδιάδα εκτείνεται στην Γ-----, Γ-----, Β-----, Ο-----, Δ-----, Π-----, η πεδιάδα της Βλαχίας βρίσκεται στην -----, και στην Ιταλία η πεδιάδα του ----.

Απ: Γαλλία, Γερμανία, Βέλγιο, Ολλανδία, Δανία, Πολωνία. Ρουμανία, Πάδου.

16.5 Γιατί η οροσειρά των Πυρηναίων χαρακτηρίζεται εκτός από φυσικό και ως πολιτικό και κλιματικό σύνορο;

Απ: Είναι φυσικό σύνορο μεταξύ Ιβηρικής χερσονήσου και της υπόλοιπης Ευρώπης, πολιτικό σύνορο Ισπανίας – Γαλλίας και κλιματικό σύνορο αφού η βόρεια πλευρά δέχεται βροχές από τον Ατλαντικό ενώ αντίθετα η Νότια έχει ελάχιστες βροχές σαν μεσογειακή περιοχή που είναι.

19.1 Τι τύπο κλίματος έχει η Ευρώπη και τι σχέση η απόσταση των περιοχών της από την θάλασσα με το κλίμα;

Απ: Έχει εύκρατο κλίμα. Επειδή καμία περιοχή δεν απέχει περισσότερο από 1000 χμ. από την θάλασσα οπότε οι παραθαλάσσιες περιοχές έχουν δροσερά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες.

19.2 Πώς χαρακτηρίζεται η Ευρώπη από άποψη υψομέτρου; Ισχύει παντού αυτό; Τι σχέση έχει το υψόμετρο με το κλίμα;

Απ: Η Ευρώπη με μέσο υψόμετρο 300μ. μπορεί να χαρακτηριστεί πεδινή ήπειρος. Ο νότος έχει μεγαλύτερα υψόμετρα από τον βορρά. Όσο ψηλότερα ανεβαίνουμε τόσο πέφτει η θερμοκρασία.

19.3 Πού οφείλει η Ευρώπη το ωκεάνιο κλίμα της; Σε τι περιοχές το συναντάμε και ποια τα χαρακτηριστικά του;

Απ: Το οφείλει στο Ρεύμα του Κόλπου που επηρεάζει την ΒΔ Ευρώπη και κρατάει την θερμοκρασία σε μέτρια επίπεδα με ήπιους χειμώνες, δροσερά καλοκαίρια και άφθονες βροχές

19.4 Ποια είναι τα αντίθετα φαινόμενα που προκαλεί η έρημος Σαχάρα και η Σιβηρία;

Απ: Η Σαχάρα φέρνει θερμούς νοτιάδες και καύσωνες στην Ν. Ευρώπη ενώ η Σιβηρία ρίχνει πολύ την θερμοκρασία στην Ανατολική και κεντρική Ευρώπη.

19.5 Ποιο κλίμα έχει μεγάλες διαφορές θερμοκρασίας χειμώνα και καλοκαιριού; Ποιο τύπο κλίματος έχει η χώρα μας; Σε ποιο κλίμα έχω ακραία χαμηλές θερμοκρασίες και πού το συναντάμε;

Απ: Ηπειρωτικό – Μεσογειακό – Πολικό σε μια μικρού πλάτους περιοχή στην Β Ευρώπη.

21.1 α) Τι σχέση έχει το μήκος των ποταμών της Ευρώπης σε σχέση με αυτό άλλων ηπείρων; Ποιοι ποταμοί εξαιρούνται;

β) Από πού ξεκινάει και πού εκβάλλει ο Δούναβης;

Απ: Τα ποτάμια της Ευρώπης είναι σχετικά μικρά σε σχέση με αυτά άλλων ηπείρων με εξαίρεση την Ρωσική πεδιάδα που έχει μεγάλα ποτάμια και έκταση και τον Δούναβη που ξεκινάει από το κέντρο της Ευρώπης και χύνεται στην Μαύρη θάλασσα περνώντας από πολλά κράτη.

21.2 α) Ποια οροσειρά καθορίζει την ροή των ποταμών στην κυρίως Ευρώπη; Προς τα πού κατευθύνει την ροή τους; Γράψτε από ένα παράδειγμα και μια εξαίρεση.

β) Ποιος είναι ο μεγαλύτερος ποταμός της Ευρώπης και ποιος διαρρέει τις περισσότερες χώρες;

Απ: α) Οι Άλπεις που ρυθμίζουν τα νερά να χύνονται Βόρεια (Ελβας – Ρήνος) ή Νότια (Ροδανός, Πάδος) με εξαίρεση τον Δούναβη που ρέει Ανατολικά.

β) Ο Βόλγας – ο Δούναβης

21.3 Πού βρίσκονται οι μεγαλύτερες λίμνες της Ευρώπης; Δώστε μια εξήγηση.

Απ: Βρίσκονται βόρεια γιατί η κεντρική και κυρίως η βόρεια Ευρώπη ήταν καλυμμένες με παχύ στρώμα πάγου.

22.1 α) Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν ώστε ένα ποτάμι να είναι πλωτό; (3)

β) Ποιοι είναι οι 2 μεγάλοι ποταμοί στην Ευρώπη που είναι πλωτοί; Γράψτε 2 βασικές διαφορές τους.

Απ: α) σημαντική παροχή νερού όλο τον χρόνο – να μην παγώνουν στη διάρκεια του χειμώνα – να μην έχουν στην διαδρομή τους καταρράκτες

β) Δούναβης (διαρρέει 9 χώρες και δεν παγώνει) Βόλγας (κυλάει μόνο την Ρωσία και παγώνει αρκετούς μήνες τον χρόνο)

22.2 α) Δούναβης: από πού πηγάζει - πού χύνεται – ποιους ωκεανούς ή θάλασσες συνδέει – πώς το κατορθώνει αυτό.

β) Από ποιες πρωτεύουσες της Ευρώπης περνάει ο Δούναβης; (4) Ποιων χωρών αποτελεί φυσικό σύνορο;

Απ: α) Πηγάζει από τον Μέλανα Δρυμό στην Γερμανία και χύνεται στην μαύρη θάλασσα. Συνδέει την Μαύρη θάλασσα με τον Ατλαντικό ωκεανό, την Βόρεια και την Βαλτική θάλασσα με ένα σύστημα διωρύγων.

β) Βιέννη – Μπρατισλάβα – Βουδαπέστη – Βελιγράδι. Σύνορο Βουλγαρίας – Ρουμανίας.

24.1 α) Εξηγείστε τους όρους *μάκρια* και *φρυγανική βλάστηση*.

β) Ποια τα χαρακτηριστικά της *μεσογειακής βλάστησης* και ποια της *τούντρας*;

Απ: α) Μάκρια είναι ο τύπος βλάστησης στην οποία επικρατούν τα πουρνάρια και οι αριές, ενώ αν επικρατούν θυμάρι και ρίγανη η βλάστηση ονομάζεται φρυγανική.

β) Η Μεσογειακή βλάστηση συναντάται στα παράλια της Μεσογείου και χαρακτηρίζεται από φυτά ανθεκτικά στην ξηρασία (ελιά, θυμάρι, πουρνάρι)

Η Τούντρα συναντάται σε περιοχές κοντά στον πολικό κύκλο. Φυτρώνουν εκεί μόνο βρύα και λειχήνες κατά την διάρκεια του σύντομου καλοκαιριού.

24.2 α) Ποιες ανθρώπινες δραστηριότητες προκαλούν στις μέρες μας σοβαρές καταστροφές στα δάση;

β) Τι σημαίνει ο όρος *αειφορία*;

Απ: α) κατασκευή οδικών και σιδηροδρομικών δικτύων – μονοκαλλιέργειες στην γεωργία – επέκταση βιομηχανικών περιοχών – επέκταση πόλεων – πυρκαγιές

β) αεί = πάντα + φέρω = αποδίδω. Είναι κάθε ενέργεια που κάνουμε ώστε η ικανοποίηση των αναγκών μας σήμερα να μην γίνεται σε βάρος των επομένων γενεών.

26.1 Τι σημαίνουν τα αρχικά Ε.Ο.Κ και Ε.Ε.; Ποια κράτη την συγκρότησαν αρχικά; Ποια δημιουργήθηκε πρώτη και τι προστέθηκε στη δεύτερη;

Απ: Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα από Γαλλία, (τότε) Δυτ. Γερμανία, Ιταλία, Βέλγιο, Ολλανδία και Λουξεμβούργο. Αυτή δημιουργήθηκε πρώτη και ακολούθησε η Ευρωπαϊκή Ένωση με την προσθήκη της Πολιτικής ένωσης και της Οικονομικής - Νομισματικής Ένωσης.

26.2 Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να εκπληρώνει ένα κράτος για να ενταχθεί στην Ε.Ε.; Υπήρξε κάποιο από αυτά αιτία καθυστέρησης της ένταξης της χώρας μας; Πότε εντάχθηκε τελικά η Ελλάδα και πότε η Κύπρος; Ποιες Ευρωπαϊκές πόλεις είναι έδρες θεσμικών οργάνων της Ε.Ε.

Απ: Πρέπει να έχει ισχυρή οικονομία, ικανή δημόσια διοίκηση και δημοκρατικό πολίτευμα. Το τελευταίο λόγω της δικτατορίας της περιόδου 1967 -1974 ήταν η αιτία καθυστέρησης της ένταξης της χώρας μας, που έγινε το 1979. Η Κύπρος ακολούθησε το 2004. Πόλεις- έδρες θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. είναι οι Βρυξέλλες, το Στρασβούργο και το Λουξεμβούργο.

26.3 Πώς ονομάζεται το ανώτατο όργανο της Ε.Ε, ποιοι το αποτελούν και πώς έχει ρυθμιστεί η προεδρία του;

Απ: Ονομάζεται Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποτελείται από τους 27 αρχηγούς κρατών της Ε.Ε. και προεδρεύει κάθε εξάμηνο ο αρχηγός ενός κράτους διαδοχικά.

26.4 Κάθε πότε ψηφίζουμε για την εκλογή βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Πόσοι βουλευτές εκλέγονται συνολικά και πόσοι από την χώρα μας;

Απ: Ψηφίζουμε κάθε 5 χρόνια για να εκλέξουμε συνολικά 751 Ευρωπαίους βουλευτές από τους οποίους 22 εκπροσωπούν την χώρα μας.

26.5 Ποιο αίτιο έκανε τους Ευρωπαίους να αρχίσουν να συζητούν την ένωση τους;

Απ: Οι διαρκείς πόλεμοι στην Ευρώπη με αποκορύφωμα τον Β΄ Παγκόσμιο που έφερε πολλές καταστροφές και απώλειες ανθρώπινων ζωών έκανε τους Ευρωπαίους να πιστέψουν ότι μόνο μια οικονομική και πολιτική ένωση θα έφερνε μια διαρκή ειρήνη και ανάπτυξη.

27.1 Τι κοινό έχουν οι χώρες της «ζώνης του ευρώ»; Πόσες είναι; Αναφέρατε δύο πλεονεκτήματα από αυτό το γεγονός και δύο τομείς της οικονομίας που επίσης ευνοούνται.

Απ: Έχουν κοινό τους νόμισμα το ευρώ. Είναι 15. Οι κάτοικοί τους μπορούν να ταξιδεύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιώντας ένα μόνο νόμισμα και να συγκρίνουν τιμές ίδιων προϊόντων σε διαφορετικές χώρες. Τομείς της οικονομίας που ωφελούνται είναι το εμπόριο και ο τουρισμός.

27.2 Σημειώστε Σωστό ή Λάθος

Απ:

Στην Ε.Ε. σημειώνονται κάποιες φορές πολεμικές συγκρούσεις ανάμεσα στα μέλη της.	Λ
Κάποιες χώρες της Ε.Ε. διατηρούν την θανατική ποινή	Λ
Όλες οι χώρες της Ε.Ε. έχουν δημοκρατικό πολίτευμα.	Σ
Ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα είναι κριτήριο ένταξης στην Ε.Ε.	Σ
Κάθε πολίτης της Ε.Ε. έχει δικαίωμα να εργάζεται και να συνταξιοδοτείται σε οποιαδήποτε χώρα της Ε.Ε.	Σ
Υπάρχουν περιορισμοί στο δικαίωμα ενός πολίτη να ζει και να σπουδάζει οπουδήποτε στην Ε.Ε.	Λ
Συμφέρει την Ε.Ε να υπάρχει μια ισορροπημένη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη ανάμεσα στα κράτη-μέλη της.	Σ

35.1 Χαρακτηρίστε τις παρακάτω προτάσεις σαν σωστές (Σ) ή λάθος (Λ)

- Οι βαλκανικές χώρες είναι μικρές σε έκταση και αραιοκατοικημένες. Σ
- Όλες οι βαλκανικές χώρες αντιμετωπίζουν δημογραφικό πρόβλημα. Λ
- Στα Βαλκάνια υπάρχουν οι μόνες ευρωπαϊκές χώρες που επικρατεί ο μωαμεθανισμός. Σ
- Όλες οι γλώσσες που ομιλούνται στα Βαλκάνια ανήκουν στην σλαβική ομάδα γλωσσών. Λ
- Τα βαλκάνια έχουν οικονομία παρόμοια με τα άλλα ευρωπαϊκά κράτη Λ
- Οι βαλκανικές χώρες εμπιστεύονταν η μία την άλλη επειδή ανήκαν στον ίδιο στρατιωτικό συνασπισμό. Λ
- Τα περισσότερα κράτη των Βαλκανίων ανήκουν στη Ε.Ε. Λ
- Περίπου οι μισές Βαλκανικές χώρες έχουν σαν θρήσκευμα την Ορθοδοξία. Σ

35.2 Ποια τα θαλάσσια σύνορα των Βαλκανίων; Τι ισχύει για τα χερσαία σύνορα;

Απ: Ανατολικά η Μαύρη Θάλασσα, Νοτιοανατολικά το Αιγαίο πέλαγος, Νοτιοδυτικά το Ιόνιο πέλαγος και δυτικά η Αδριατική θάλασσα. Τα χερσαία σύνορα είναι προς βορρά ακαθόριστα αφού δεν υπάρχει σαφές γεωμορφολογικό όριο και έτσι χρησιμοποιείται για τον σκοπό αυτό ο ποταμός Δούναβης.

35.3 Τι συνέβαινε κατά τον 19^ο αιώνα στα Βαλκάνια σε αντίθεση με την υπόλοιπη Ευρώπη;

Απ: Οι βαλκανικοί λαοί αγωνίζονταν να απελευθερωθούν από τον τουρκικό ζυγό όταν οι υπόλοιποι ευρωπαίοι προόδευαν στο εμπόριο και στην βιομηχανία.

35.4 Γιατί διαδραματίστηκαν πολλά ιστορικά γεγονότα τα τελευταία 200 χρόνια στα Βαλκάνια;

Απ: Είναι το αποτέλεσμα της εθνικής γλωσσικής και θρησκευτικής ανομοιομορφίας της βαλκανικής χερσονήσου.

35.5 Αντιστοιχίστε πρωτεύουσες και κράτη των Βαλκανίων διορθώνοντας τον παρακάτω πίνακα.

	Σκόπια	Τίρανα		Σόφια	Βουκουρέστι	Βελιγράδι			
Αλβανία	Βοσνία	Βουλγαρία	Ελλάδα	Κροατία	Μαυροβούνιο	Π.Γ.Δ.Μ.	Ρουμανία	Σερβία	Σλοβενία
Τίρανα		Σόφια				Σκόπια	Βουκουρέστι	Βελιγράδι	
Αλβανία	Βοσνία	Βουλγαρία	Ελλάδα	Κροατία	Μαυροβούνιο	Π.Γ.Δ.Μ.	Ρουμανία	Σερβία	Σλοβενία

35.6 Ποια ήταν η συμμετοχή των Βαλκανίων σε πολέμους (τοπικούς ή παγκόσμιους) και με τι συνέπειες; Ποια χώρα δοκιμάστηκε τελευταία από εμφύλιο πόλεμο και τι αποτέλεσμα είχε αυτό;

Απ: Τα Βαλκάνια συμμετείχαν και στους δύο Βαλκανικούς και τους δύο παγκόσμιους πολέμους με μεγάλες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές και οικονομικές καταστροφές. Τελευταία, στο τέλος του 20^{ου} αιώνα, δοκιμάστηκε από αιματηρό εμφύλιο η (πρώην) Γιουγκοσλαβία που είχε σαν αποτέλεσμα την διάσπαση της ενιαίας χώρας σε 6 διαφορετικά κράτη.

36.1 Με ποιες χώρες των Βαλκανίων - κατά σειρά από δυτικά - συνορεύει η Ελλάδα; Με ποια έχει τα μεγαλύτερα σύνορα και με ποια έχει θαλάσσια σύνορα;

Απ: Αλβανία ΠΓΔΜ Βουλγαρία (μακρύτερα σύνορα) Τουρκία (θαλάσσια σύνορα).

36.2 Με ποιες χώρες των Βαλκανίων έχουμε παρόμοια πυκνότητα πληθυσμού, ποιες έχουν μικρότερη πυκνότητα από την δική μας και ποιες μεγαλύτερη;

Απ: παρόμοια έχουν η ΠΓΔΜ και η Τουρκία, μικρότερη από εμάς έχει η Βουλγαρία, ενώ πιο πυκνοκατοικημένη είναι η Αλβανία.

36.3 Συμπληρώστε τα κενά:

- Τον νεαρότερο πληθυσμό από τους Βαλκάνιους γείτονές μας έχει η ^{Αλβανία}.
- Στην χώρα μας υπολογίζεται ότι ο ένας στους δύο μετανάστες είναι ^{Αλβανός}.
- Σημαντική ελληνική μειονότητα υπάρχει στην νότια ^{Αλβανία}.
- Η Αλβανία βρίσκεται ΝΔ και βρέχεται από την ^{Αδριατική θάλασσα}.
- Η ^{Βουλγαρία} είναι ένα από τα νεότερα μέλη της ΕΕ.
- Η Βουλγαρία παράγει αιθέριο έλαιο από την κοιλάδα των ^{ρόδων}.
- Ο Έβρος ο μεγαλύτερος ποταμός των Βαλκανίων πηγάζει από την ^{Βουλγαρία}.
- Οι ^{χαμηλές} τιμές της Βουλγαρίας και η ^{φυσική της ομορφιά} την κάνουν ιδανική για ανάπτυξη τουρισμού.
- Η μόνη χώρα των συνόρων μας που δεν συνορεύει με θάλασσα είναι η ^{ΠΓΔΜ}.
- Ο ποταμός ^{Βαρδάρης (Αξιός)} διασχίζει την ΠΓΔΜ από Β. προς Ν.

- Οι κάτοικοι της ΠΓΔΜ ανήκουν σε διαφορετικές εθνότητες με μεγαλύτερη τους Αλβανούς.
- Η ΠΓΔΜ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την χώρα μας αφού κάνει τις εισαγωγές της από το λιμάνι της Θεσσαλονίκης.
- Η Τουρκία είναι πολύ πυκνοκατοικημένη στο Ευρωπαϊκό της τμήμα.
- Στην Κωνσταντινούπολη εδρεύει το Οικουμενικό Πατριαρχείο.
- Η Άγκυρα είναι πρωτεύουσα της Τουρκίας ενώ μεγαλύτερη της πόλη είναι η Κωνσταντινούπολη.
- Η Τουρκία καταλαμβάνει την χερσόνησο της Μικράς Ασίας και ένα μικρό τμήμα της χερσονήσου των Βαλκανίων.

37.1 Συμπληρώστε τα κενά με Πρωτογενής Δευτερογενής, Τριτογενής, :

Εμπόριο υφασμάτων	Τ	Κονσερβοποιία	Δ
πτηνοτρόφος	Π	Μύλος σιταριού	Δ
Υπάλληλος ταχυδρομείου	Τ	Φροντιστήριο Αγγλικών	Τ
Ιδιοκτήτης ιχθυοτροφείου	Π	Ξεναγός	Τ

37.2 Δώστε δύο παραδείγματα όπου ένα πρόσωπο ή ομάδα προσώπων συγκεντρώνει δραστηριότητες και των τριών τομέων παραγωγής.

Απ: Ένας αγροτικός συνεταιρισμός καλλιεργεί φρούτα (πρωτογενής) τα συσκευάζει και τα τυποποιεί (δευτερογενής) και τα πουλάει στο πωλητήριό του (τριτογενής)

Ένας κτηνοτρόφος κάνει τυρί με το γάλα που του περισσεύει και το πουλάει σε όποιον του το ζητήσει.

37.3 Ποιοι επαγγελματίες συνεργάστηκαν και σε ποιους τομείς παραγωγής για να αγοράσετε ένα ψωμί για τοστ από το ράφι του σούπερ μάρκετ;

Απ: Ο γεωργός στον πρωτογενή τομέα, ο ιδιοκτήτης του μύλου που άλεσε το σιτάρι και ο κατασκευαστής του ψωμιού στον δευτερογενή και ο ιδιοκτήτης του σουπερ μάρκετ στον τριτογενή.

37.4 Στα παλιά χρόνια στην επαρχία οι χωρικοί πήγαιναν το σιτάρι που έβγαζαν από το χωράφι τους στον μυλωνά, αυτός το άλεθε και με το αλεύρι έφτιαχναν το ψωμί της οικογένειάς τους. Ποιοι τομείς οικονομίας διακρίνονται; Ποιος λείπει; Ποιο επάγγελμα έπρεπε να υπάρχει για να συμπληρωθεί και αυτός;

Απ: Ο χωρικός που παράγει σιτάρι κάνει δραστηριότητα του πρωτογενή τομέα, ο μυλωνάς του δευτερογενή όπως και η γυναίκα του χωρικού που ζυμώνει το ψωμί. Δεν υπάρχει ο τριτογενής τομέας που θα τον εκπροσωπούσε (μαζί με το δευτερογενή) ο φούρναρης

37.5 Πώς αναπληρώνεται η ολοένα και πιο μικρή συμμετοχή εργαζομένων στον πρωτογενή τομέα; Ποιας οικονομίας είναι χαρακτηριστικό η συρρίκνωση του πρωτογενή τομέα;

Απ: Ο μικρός πρωτογενής τομέας είναι χαρακτηριστικό αναπτυσσόμενων οικονομιών. Η ελάττωση των εργαζομένων σ αυτόν αναπληρώνεται με σύγχρονες μεθόδους καλλιέργειας και χρήση μηχανημάτων.

37.6 Ποιοι είναι οι τρεις τομείς παραγωγής της ευρωπαϊκής οικονομίας; Παράδειγμα με ένα προϊόν και στους τρεις τομείς. Παράδειγμα για τομέα που δεν χρειάζεται υλικό για την δραστηριότητα του. Ποιος τομέας είναι;

Απ: Ο πρωτογενής παράγει υλικά κατευθείαν από την φύση π.χ. γάλα, ο δευτερογενής μεταποιεί το συγκεκριμένο υλικό π.χ. το κάνει τυρί, ο τριτογενής προσφέρει υπηρεσία δηλ πουλάει το έτοιμο προϊόν π.χ. κατάστημα τροφίμων.

Τομέας χωρίς ανάγκη υλικών είναι ο τριτογενής π.χ. ο υπάλληλος μιας τράπεζας.

41.1 Γράψτε 4 διαφορές μεταξύ βιομηχανίας και βιοτεχνίας

Απ: Η βιοτεχνία έχει μικρή παραγωγή, απασχολεί λίγα άτομα, χρησιμοποιεί λίγες ή και καθόλου μηχανές και μπορεί να περιοριστεί σε μικρό χώρο.

41.2 Τι ονομάζουμε βιομηχανική επανάσταση τότε και από πού ξεκίνησε και ποιο νέο για την εποχή μέσο την καθιέρωσε;

Απ: είναι η αλλαγή στην διαδικασία της παραγωγής. Ξεκίνησε από την Ευρώπη πριν 250 χρόνια και μάλιστα το Ηνωμένο βασίλειο. Νέο μέσο ήταν η ανακάλυψη της ατμομηχανής που έφερε εξοικονόμηση εργατικών χεριών.

41.3 Με ποιά πλεονεκτήματα το Ηνωμένο Βασίλειο ξεκίνησε την βιομηχανική επανάσταση;

Απ: Είχε αποικίες και έτσι έβρισκε πρώτες ύλες και καταναλωτές – είχε ισχυρό στόλο για την μεταφορά των προϊόντων της και των πρώτων υλών – είχε πλούσια κοιτάσματα άνθρακα για την κίνηση της ατμομηχανής που μόλις τότε είχε ανακαλυφθεί.

41.4 Τι γνωρίζετε για την G8; Ποιες χώρες της Ε.Ε. συμμετέχουν σ αυτήν, ποιες της ζώνης του € και ποια είναι εκτός;

Απ: Ονομάζουμε έτσι τις 8 πιο ισχυρές οικονομικά χώρες του πλανήτη. Η Ευρώπη συμμετέχει με 5 χώρες από τις οποίες τέσσερις (Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο) ανήκουν στην Ε.Ε. Οι τρεις πρώτες ανήκουν και στην ζώνη του € ενώ η πέμπτη είναι η Ρωσία.

41.5 Ποια είναι τα πλεονεκτήματα της περιοχής Ρουρ που την έκαναν πρώτη βιομηχανική περιοχή της Ευρώπης;

Απ: Είναι η ύπαρξη πλούσιων κοιτασμάτων άνθρακα και η ύπαρξη του Ρήνου, ενός πλωτού ποταμού που μεταφέρει πρώτες ύλες και εμπορεύματα πριν την διάδοση του τρένου και του αυτοκινήτου.

41.6 Γράψτε με την σειρά την 1^η και την 2^η βιομηχανική δύναμη στον κόσμο. Από ποια χώρα απειλούνται τα πρωτεία;

Απ: 1^η : Η.Π.Α. 2^η : Ε.Ε. τα τελευταία χρόνια η Κίνα απειλεί να τις ξεπεράσει και τις δύο.

41.7 Πόσο ανεπτυγμένη είναι η βιοτεχνία στην Ευρώπη σε σχέση με την βιομηχανία; Σε ποια περιοχή της ηπείρου μας είναι διαδεδομένη; Πού υπερτερούν τα προϊόντα της; Παραδείγματα (3)

Απ: Η βιοτεχνία είναι σχετικά περιορισμένη. Αναπτύσσεται κυρίως στα Βαλκάνια. Τα προϊόντα της είναι σε μικρές ποσότητες αλλά υπερτερούν σε ποιότητα. Τέτοια είναι τουριστικά είδη, φυσικά καλλυντικά, είδη λαϊκής τέχνης, τοπικά προϊόντα ...

42.1 Ποιες χώρες αναπτύχθηκαν πρώτες βιομηχανικά και σε τι βασίστηκαν; Ποιες αναπτύχθηκαν αργότερα και τι αυτές αξιοποίησαν;

Απ: Η Γερμανία και το Ην. Βασίλειο είχαν άφθονα κοιτάσματα άνθρακα και γι αυτό αναπτύχθηκαν πρώτες. Η Σουηδία και η Ελβετία με την πρόοδο της τεχνολογίας τον 20^ο αιώνα αξιοποίησαν τις υδατοπτώσεις και αναπτύχθηκαν αργότερα.

42.2 Ποια είναι τα είδη των πηγών ενέργειας που μπορούμε να αξιοποιήσουμε; Γράψτε τουλάχιστον 5.

Απ: ορυκτοί άνθρακες, πετρέλαιο, φυσικό αέριο, πυρηνική ενέργεια, ηλιακή, αιολική, γεωθερμική....

42.3 Τι προβλήματα δημιουργεί η καύση ορυκτού άνθρακα και πετρελαίου; Τι επιπτώσεις περιμένουμε στην βιομηχανική παραγωγή; Έχουμε επάρκεια στην Ευρώπη;

Απ: Ρύπανση του περιβάλλοντος, φαινόμενο του θερμοκηπίου, όξινη βροχή αλλά και εξάντληση των ενεργειακών πόρων πράγμα που δημιουργεί πρόβλημα εξ αιτίας του ότι όλα τα μηχανήματά μας χρησιμοποιούν αυτές τις πηγές ενέργειας. Η Ευρώπη έχει επάρκεια σε άνθρακες αλλά όχι σε πετρέλαιο που αναγκάζεται να εισάγει.

42.4 Από ποιες χώρες προμηθεύεται πετρέλαιο η Ε.Ε.; Συμφέρει σε μια χώρα να συμφωνήσει να περάσει ένας αγωγός πετρελαίου από το έδαφός της;

Απ: Κυρίως από Ρωσία και Νορβηγία. (χώρες εκτός Ε.Ε.) Επίσης από Ασία και Αφρική. Μια χώρα έχει συμφέρον να περάσει ένας αγωγός πετρελαίου από το έδαφός της γιατί έτσι θα μπορεί να έχει εύκολη πρόσβαση σε αυτόν.

42.5 Ποιες εναλλακτικές μορφές ενέργειας μπορούν να χρησιμοποιηθούν; Ποιες χρησιμοποιεί και ποιες όχι η Ελλάδα;

Απ: Ηλιακή, αιολική, πυρηνική. Η χώρα μας χρησιμοποιεί τις δύο πρώτες και όχι την πυρηνική.

42.6 Σε ποιους κυρίως τομείς καταναλώνει ενέργεια η Ευρώπη;

Απ: Είναι η ηλεκτροπαραγωγή, η βιομηχανία και οι μεταφορές.

42.7 Τι προβλήματα προκύπτουν από την μέχρι τώρα διαχείριση της ενέργειας και πώς το αντιμετωπίζουμε; Είναι η χρήση της πυρηνικής ενέργειας απαλλαγμένη από προβλήματα; Ποια είναι αυτά;

Απ: Καυσαέρια και εξάντληση ενεργειακών πόρων είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζονται με την χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολική, ηλιακή, γεωθερμική...) και της πυρηνικής. Όμως η τελευταία δημιουργεί προβλήματα από ατυχήματα στα εργοστάσια και από την διαχείριση των αποβλήτων τους.

43.1 Από πού πήρε το όνομά της η γεωλογική περίοδος *Λιθανθρακοφόρος*; Σε ποιόν αιώνα ανήκει; Πού συναντάμε τα αντίστοιχα κοιτάσματα σε Ευρώπη και Ελλάδα; (από 3).

Απ: Από τα τεράστια κοιτάσματα λιθάνθρακα που σχηματίστηκαν εκείνη την εποχή. Ανήκει στον Παλαιozoϊκό αιώνα. Στην Ευρώπη τα συναντάμε στο Η.Β., Γερμανία, Πολωνία, Ρωσία,... και στην Ελλάδα σε δυτική Μακεδονία, Πελοπόννησο, Φιλίππους....

43.2 Ποιος είναι ο ορυκτός πλούτος της Βόρειας θάλασσας Πού αλλού υπάρχουν τα ίδια κοιτάσματα; Ποιο είναι το «καύσιμο» των πυρηνικών σταθμών; Σε ποιες χώρες χρησιμοποιείται;

Απ: Είναι το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο. Τα ίδια συναντώνται και στην Ρωσία. Οι πυρηνικοί σταθμοί χρησιμοποιούν ουράνιο που υπάρχει σε Γαλλία, Ισπανία, Ουγγαρία....

43.3 α) ποιο τεχνικό έργο έχει ονομαστεί στην Ελλάδα «Χαρίλαος Τρικούπης»;

β) Που βρίσκονται τα περισσότερα τούνελ στην Ευρώπη και γιατί;

Απ: Είναι η γέφυρα Ρίου Αντιρρίου που ενώνει την Στερεά Ελλάδα με την Πελοπόννησο – βρίσκονται στις Άλπεις λόγω του ορεινού ανάγλυφου.

43.4 Ποια δυσκολία αντιμετωπίζει το 60% των Ολλανδών και πως το αντιμετώπισε;

Απ: Το έδαφος στο οποίο ζουν βρίσκεται κάτω από την θάλασσα. Για την αντιμετώπιση του έκαναν αποστραγγιστικά έργα που μετέτρεψαν σε καλλιεργήσιμη γη αυτά τα εδάφη που κάποτε καλύπτονταν από θάλασσα.

43.5 Τι γνωρίζετε για το *Ευρωτούνελ*;

Απ: Είναι μια υποθαλάσσια σήραγγα μήκους 50 χλμ. που ενώνει σιδηροδρομικά την Γαλλία με το Ηνωμένο Βασίλειο.

43.6 Ποια η χρησιμότητα των διωρύγων στα ποτάμια της Ευρώπης; Αναφέρατε τρεις πόλεις με λιμάνια ποταμών.

Απ: Οι διώρυγες ενώνουν ποτάμια μεταξύ τους δημιουργώντας ένα δίκτυο ποταμοπλοΐας που καλύπτει μεγάλο τμήμα της Ευρώπης. Πόλεις με ποτάμια λιμάνια είναι το Κίεβο, η Μόσχα και οι Βρυξέλλες.

45.1 Ποια ανάγκη εξυπηρετεί η λειτουργία του εμπορίου και τι οφέλη (4) προκύπτουν από αυτό;

Απ: Εξυπηρετεί την ανάγκη ανταλλαγής προϊόντων που αλλού περισσεύουν και αλλού λείπουν. Έτσι εξασφαλίζεται διανομή των αγαθών, νέες θέσεις εργασίας, υποστήριξη της αγροτικής και βιομηχανικής παραγωγής και παραγωγή πλούτου.

45.2 Τι είναι το χονδρικό και τι το λιανικό εμπόριο; Σε ποιο τομέα της οικονομίας ανήκουν;

Απ: Χονδρικό εμπόριο έχουμε όταν αυτό διεξάγεται μεταξύ εμπόρων και λιανικό όταν γίνεται μεταξύ εμπόρου και τελικού καταναλωτή. Και τα δύο ανήκουν στον τριτογενή τομέα.

45.3 Ποιες (2) επιδιώξεις προσπαθεί να πετύχει μια χώρα στο διεθνές της εμπόριο;

Απ: Προσπαθεί: α) να εισάγει όσο το δυνατόν λιγότερα και να εξαγει όσο το δυνατόν περισσότερα προϊόντα και β) να εισάγει όσο το δυνατόν πιο απλά προϊόντα και να εξαγει όσο το δυνατόν περισσότερο επεξεργασμένα ώστε να αποκτούν έτσι μεγαλύτερη (προστιθέμενη) αξία.

45.4 Ποια είναι η θέση της Ε.Ε. στο διεθνές εμπόριο και για ποιους (2) λόγους έχει ισχυρό εσωτερικό εμπόριο;

Απ: Είναι πρώτη στο διεθνές εμπόριο και επειδή έχει τεράστια εσωτερική αγορά (500 εκατομμύρια κατοίκους) και κοινό νόμισμα (€) που διευκολύνει τις συναλλαγές έχει και ισχυρό εσωτερικό εμπόριο.

45.5 Τι εννοούμε λέγοντας *αντίθεση Βορρά – Νότου* στην Ιταλία; Είναι αυτό γενικότερο φαινόμενο;

Απ: Η βόρεια Ιταλία είναι περισσότερο βιομηχανοποιημένη άρα και πιο αναπτυγμένη σε αντίθεση με τον ιταλικό Νότο που παράγει κυρίως αγροτικά προϊόντα και είναι λιγότερο αναπτυγμένος. Το ίδιο συμβαίνει και μεταξύ των χωρών του πλούσιου και αναπτυγμένου Βορρά που εξαγει βιομηχανικά προϊόντα και τεχνολογία σε αντίθεση με τις αναπτυσσόμενες χώρες του Νότου που αναγκάζονται να εισάγουν τα παραπάνω οπότε έχουν λιγότερο πλούτο άρα και χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο.

46.1 Από πότε και για ποιους (3) λόγους αναπτύχθηκε ο τουρισμός;

Απ: Μετά το 1950 εξ αιτίας της έντονης αστικοποίησης του πληθυσμού, της ανόδου του βιοτικού επιπέδου και της βελτίωσης των συγκοινωνιών σε συνδυασμό με την πτώση των εξόδων μετακίνησης.

46.2 Αρκεί για μια χώρα να δέχεται πολλούς τουρίστες για να αυξήσει τα έσοδά της; Γράψτε τρεις παράγοντες που επηρεάζουν θετικά τον τουρισμό ειδικά για την χώρα μας.

Απ: Πρέπει εκτός από το πλήθος τους να έχουν και αρκετό εισόδημα να ξοδέψουν. Η χώρα μας έχει σαν πλεονεκτήματα το καλό της κλίμα, το φυσικό της περιβάλλον και τα ιστορικά της μνημεία.

46.3 Ποιες είναι οι τρεις μεγάλες περιοχές που αποτελούν τους σημαντικότερους τουριστικούς προορισμούς στην Ευρώπη.

Απ: Οι ακτές της Μεσογείου, τα χιονοδρομικά κέντρα των Ευρωπαϊκών ορεινών περιοχών και οι πόλεις με ιστορικά μνημεία.

46.4 Γράψτε τρία προβλήματα που μπορούν να προκύψουν από την τουριστική ανάπτυξη.

Απ: Αλλοίωση πολιτιστικών χαρακτηριστικών – υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος – ταχύτερη εξάντληση των φυσικών πόρων – αύξηση αξίας γης και τιμών – ανεργία κατά την νεκρή τουριστική περίοδο.

47.1 Συμπληρώστε τα κενά:

- Μεταφορά χωρίς κλασικό μέσο μεταφοράς είναι οι αγωγοί μεταφοράς καυσίμων.
- Μεγαλύτερο αεροδρόμιο της Ευρώπης είναι το Χιθροου του Λονδίνου.
- Το παλαιότερο μεταφορικό μέσο είναι το πλοίο.
- Ο σιδηρόδρομος εμφανίστηκε τον 19^ο αιώνα στο Ηνωμένο Βασίλειο.
- Το αεροπλάνο σαν μεταφορικό μέσο κυριάρχησε μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο.
- Ότι καίει πετρέλαιο επιβαρύνει το περιβάλλον
- Το ποταμόπλοιο και το τρένο είναι φιλικά προς το περιβάλλον σε αντίθεση με το αυτοκίνητο που είναι το πιο ρυπογόνο.
- Το αυτοκίνητο πλεονεκτεί σε ελευθερία ενώ το αεροπλάνο σε ταχύτητα.

47.2 ποιες είναι οι δύο αρνητικές συνέπειες από την αύξηση των οδικών μεταφορών;

Απ: Αύξηση των τροχαίων ατυχημάτων – σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

47.3 Τι σας θυμίζει μια πινακίδα σε ένα δρόμο με την ένδειξη “Ε35”, “Ε70”,

Απ: Είναι ονομασίες διευρωπαϊκών αυτοκινητοδρόμων. (ευρωδιάδρομοι)

47.4 Τι πλεονέκτημα έχουν αποκτήσει τα σύγχρονα τρένα; Παράδειγμα.

Απ: Υψηλές ταχύτητες (ως 500 km/h). Παράδειγμα το τρένο TGV στην Γαλλία.

47.5 Ποία αιτία έκανε την Ε.Ε. να διαθέτει τον μεγαλύτερο εμπορικό στόλο του πλανήτη;

Απ: Οι θαλάσσιες μεταφορές κυριαρχούν στο εξωτερικό εμπόριο της αφού το 90% των μεταφορών από και προς την Ε.Ε. πραγματοποιούνται με πλοίο.

47.6 Ποια είναι η κατανάλωση καυσίμων των ποταμόπλοιων σε σχέση με άλλα μέσα και ποιοι είναι οι 3 σημαντικότεροι ποταμοί της ηπείρου σε ποτάμιες μεταφορές.

Απ: Καταναλώνουν 20% λιγότερα καύσιμα από τα τρένα και πέντε φορές λιγότερα από τις οδικές μεταφορές. Κύριοι ποταμοί είναι πρώτα ο Ρήνος και μετά ο Δούναβης και ο Βόλγας.

47.7 Τι πρόβλημα προξενεί το αεροπλάνο και ποιοι παράγοντες το κάνουν μεγαλύτερο;

Απ: Ρυπαίνει σοβαρά την ατμόσφαιρα. Η άνοδος των εισοδημάτων και η πτώση της τιμής των εισιτηρίων κάνουν ευρύτερη την χρήση του και μεγαλώνουν το πρόβλημα.